

Προσβασιμότητα και μουσειακή επίσκεψη

1. Έννοια της προσβασιμότητας στο μουσείο:

Προσβασιμότητα είναι η δυνατότητα όλων των ανθρώπων να επισκέπτονται, να κατανοούν και να απολαμβάνουν το μουσείο ισότιμα, ανεξάρτητα από:

- σωματικές ικανότητες.
- αισθητηριακές δυσκολίες.
- γνωστικές ιδιαιτερότητες.
- ηλικία.
- γλωσσικό ή πολιτισμικό υπόβαθρο.
- κοινωνικοοικονομική κατάσταση.

Η προσβασιμότητα συνδέεται με:

- Ανθρώπινα δικαιώματα.
- Κοινωνική ένταξη.
- Συμπερίληψη (inclusion).
- Καθολικό Σχεδιασμό (Universal Design).

2. Κατηγορίες προσβασιμότητας:

α. Φυσική προσβασιμότητα: Αφορά την κίνηση και την πρόσβαση στον χώρο.

Παραδείγματα:

- Ράμπες.
- Ανελκυστήρες.
- Αναβατόρια.
- Τουαλέτες ΑμεΑ.
- Χώροι στάθμευσης.
- Κατάλληλο ύψος προθηκών και εκθεμάτων.

Σημαντική η συμμόρφωση με τη νομοθεσία (π.χ. ΑμεΑ).

β. Αισθητηριακή προσβασιμότητα:

► Για άτομα με οπτική αναπηρία:

- Επιγραφές σε Braille.
- Ηχητικοί οδηγοί.
- Ανάγλυφα εκθέματα.
- Μακέτες αφής.

► Για άτομα με ακουστική αναπηρία:

- Υπότιτλοι σε βίντεο.
- Διερμηνεία στη νοηματική.
- Οπτικές ειδοποιήσεις.

γ. Γνωστική προσβασιμότητα:

Αφορά άτομα με:

- μαθησιακές δυσκολίες.
- αυτισμό.
- νοητική αναπηρία.
- ηλικιωμένους.

Παραδείγματα:

- Απλή γλώσσα (easy to read).
- Καθαρή σήμανση.
- Οπτικά σύμβολα.
- Ήσυχοι χώροι.

δ. Κοινωνική & οικονομική προσβασιμότητα:

- Μειωμένο ή δωρεάν εισιτήριο.
- Δωρεάν ημέρες εισόδου.
- Εκπαιδευτικά προγράμματα.
- Συνεργασίες με σχολεία & ευάλωτες ομάδες.

3. Θεσμικό πλαίσιο & διεθνείς οργανισμοί:

Η προσβασιμότητα αποτελεί βασική αρχή σύμφωνα με το Διεθνές Συμβούλιο Μουσείων (ICOM), το οποίο ορίζει ότι τα μουσεία υπηρετούν την κοινωνία και την ανάπτυξή της.

Στην Ελλάδα, το Υπουργείο Πολιτισμού θέτει κατευθυντήριες γραμμές για την προσβασιμότητα σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία.

4. Η μουσειακή επίσκεψη:

Η μουσειακή επίσκεψη είναι μια εμπειρία μάθησης, ψυχαγωγίας και πολιτιστικής καλλιέργειας.

Δεν είναι απλή περιήγηση - είναι βιωματική εμπειρία.

5. Στάδια μουσειακής επίσκεψης:

1. Πριν την επίσκεψη:

- Ενημέρωση από ιστοσελίδα.
- Ψηφιακές ξεναγήσεις.
- Κράτηση εισιτηρίων.
- Προετοιμασία εκπαιδευτικού υλικού.

Η ψηφιακή προσβασιμότητα είναι σημαντική (προσβάσιμες ιστοσελίδες).

2. Κατά τη διάρκεια της επίσκεψης:

- Υποδοχή επισκεπτών.
- Καθαρή σήμανση.
- Φιλικό προσωπικό.
- Διαδραστικές δράσεις.
- Προσβάσιμο εποπτικό υλικό.

Ο ρόλος του μουσειοπαιδαγωγού είναι καθοριστικός.

3. Μετά την επίσκεψη:

- Αξιολόγηση εμπειρίας.
- Ερωτηματολόγια.
- Εκπαιδευτικές δραστηριότητες συνέχειας.
- Ψηφιακό υλικό.

6. Ο ρόλος της μουσειολογίας στην προσβασιμότητα:

► Η σύγχρονη μουσειολογία:

- Προωθεί τη συμμετοχικότητα.
- Σχεδιάζει για «όλους».
- Υιοθετεί τον καθολικό σχεδιασμό.
- Ενισχύει τη βιωματική μάθηση.

► Παράδειγμα εφαρμογής προσβασιμότητας αποτελεί το **Μουσείο Ακρόπολης**, το οποίο διαθέτει:

- Προσβάσιμες διαδρομές.
- Ανελκυστήρες.
- Απτικά εκθέματα.
- Προγράμματα για ΑμεΑ.

7. Προσβασιμότητα & εκπαιδευτικά προγράμματα:

- ▶ Τα σύγχρονα μουσεία:
 - Σχεδιάζουν διαφοροποιημένες δράσεις.
 - Χρησιμοποιούν πολυαισθητηριακές μεθόδους.
 - Προσαρμόζουν το περιεχόμενο στην ηλικία και το κοινό.
- ▶ Η μάθηση στο μουσείο είναι:
 - Μη τυπική εκπαίδευση.
 - Βιωματική.
 - Ενεργητική.

8. Σύγχρονες τάσεις:

- Ψηφιακές εφαρμογές.
- Εικονική περιήγηση (virtual tours).
- Πολυμεσικές ξεναγήσεις.
- Συμμετοχικά προγράμματα κοινού.